

Rannsókn: Staða útlendinga á vinnumarkaði á samdráttartímum

Styrkþegi: MIRRA – Miðstöð InnflytjendaRannsókna ReykjavíkurAkademíunni

Samantekt

Innflytjendur eru minnihlutahópur og sem slíkur auðveldur skotsþónn á tímum efnahagsþrenginga líkt og þeirra sem íslenskt samfélag gengur nú í gegnum. Verða innflytjendur frekar fyrir fordómum og mismunun hvort heldur almennt í samfélaginu og/eða á vinnustað en innfæddir á slíkum tímum? Er munur á reynslu þeirra eftir landshlutum? Er munur á milli etnískra hópa? Í rannsókninni var teft saman meginlægum og eigindlegum aðferðum til að svara spurningum á borð við þessar að ofan og kanna efnahags- og félagsstöðu innflytjenda á Íslandi í yfirstandandi efnahagssamdrætti.

Rannsóknin er tvíþætt. Annars vegar, með stuðningi meginlegra rannsóknaraðferða, lýtur rannsóknin að greiningu og úrvinnslu gagna um fólksfjöldaþróun á landinu í heild og í einstökum landshlutum m.t.t., innflytjenda, búsetu- og atvinnuþróunar. Í þessum hluta var einkum unnið úr opinberum gögnum um atvinnumál/atvinnuleysi frá Vinnumálastofnun auk lýðfræðilegra gagna frá Hagstofu Íslands og Byggingastofnun.

Hins vegar er um að ræða eigindlega rannsókn með þátttöku s.k. rýnihópa og djúpvíðtala. Rýnihópaumræður fóru fram í sex af átta landshlutum og alls tóku 57 einstaklingar þátt í– 18 karlar og 39 konur – frá 25 löndum. Þátttakendur svöruðu nafnlausum spurningalista (íslensku, ensku, pólsku) með 40 spurningum sem vörðuðu grunnþætti á borð við kyn, aldur, upprunaland, lengd búsetu ásamt fleiru. Rýnihópaumræður, þar sem nokkrar spurningar voru lagðar til grundvallar, stóðu í 2.5 – 3 klukkustundir. Ennfremur voru tekin viðtöl við starfsmenn Rauða kross Íslands á hverjum stað auk fjölda annara sem starfa að málefnum innflytjenda. Rannsóknin krafðist og öflunar sögulegra heimilda um viðveru og búsetu innflytjenda í hverjum landshluta. Ennfremur var stuðst við margskonar skýrslur og greinar innlendar og erlendar sem fjalla um málefni innflytjenda auk þróunar búsetu og atvinnuhátta og áhrifa þeirra á alþjóðlega búferlaflutninga.

Markmið rannsóknar var að kanna upplifun og reynslu útlendinga/ innflytjenda af búsetu á Íslandi fyrir og eftir efnahagskreppu. Ennfremur beindi rannsóknin sjónum sínum að reynslu þeirra af upplýsingastreymi – frá opinberum stofnunum, fjármálastofnunum og vinnustöðum, fyrir og eftir kreppu. Þátttakendur voru ennfremur inntir eftir reynslu sinni af viðmóti heimamanna í þeirra garð fyrir og eftir hrun og því hvort einhverjar breytingar hefðu orðið þar á. Reynsla af efnahagsþrenginum í heimalandi var ennfremur rædd. Síðast en ekki síst voru þátttakendur inntir eftir stöðu sinni á vinnumarkaði og hvort og hverjar breytingar hefðu helst orðið þar á.

Project: Foreigners on the Icelandic Labor Market in Times of Economic Depression

Grantee: *MIRRA – Miðstöð InnflytjendaRannsóknna ReykjavíkurAkademíunni*
– *Center for Immigration Research Reykjavik Academy*

Abstract

Immigrants are a minority group and as such an easy target in times of economic crisis, as the ones that Iceland now witnesses. Is it more likely for them to experience prejudice and discrimination whether in society at large or in the work place? Is there a difference between regions? Is there a difference between ethnic groups in this regard? The research uses both qualitative and quantitative research methods in order to seek answers to questions similar to those posed above, with the aim of exploring both the economic and social status of immigrants in Iceland in the wake of the economic collapse.

The research is twofold. On the one hand it is a quantitative analysis of demographic as well as labor market (employment/unemployment) development in the country in general and in specific regions in particular, with regards to immigrants/foreign residents. This part of the study was based largely on data from Statistics Iceland, The Icelandic Regional Development Institute and The Directorate of Labor.

On the other hand, the research applies qualitative research methods in focus groups and in-depth interviews. Focus groups met in six out of eight regions (landshlutar) in Iceland with 57 participants – 18 men and 39 women – from 25 countries. Participants filled out anonymous questionnaires (available in Icelandic, English and Polish) with 40 questions concerning basic information about age, sex, education, length of stay in Iceland, current employment etc. Focus group discussions lasted from 2,5 to 3 hours. Interviews with employers from the Red Cross of Iceland and others who work with immigrants, were also conducted. The research demanded a thorough collection of historical data on the presence and residence of immigrants in each region of the country. The study is also supported by various international and domestic articles on immigration in addition to writings on labor development and its impact upon international migration.

The aim of the research was to explore immigrants/foreign residents experience of living in Iceland before and after the economic crisis hit the country. In addition the research also focused on participants experience of access to information from public institutions, banks and work places, before and after the crisis. Participants were also asked if they had experienced a difference in attitude and/or behavior of Icelanders towards them. Prior experience of economic hardship in the home country was also discussed. Last but no least the participants were asked about their experience in the labor market and if there had been any changes in their employment status.